

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Ο ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

Η πραγματική κατάσταση και τα προβλήματα

Οι θέσεις, οι προτάσεις και τα αιτήματα του ΣΗΠΕ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

A. Εισαγωγή – Γενικό μέρος

A.1. Οι στόχοι του Υπομνήματος

Ο ΣΗΠΕ είναι ο συλλογικός φορέας εκπροσώπησης των σοβαρών και έγκυρων ημερήσιων περιφερειακών εφημερίδων της χώρας, ανεξαρτήτως μεγέθους.

Εκφράζει και εκπροσωπεί τις επιχειρήσεις έκδοσης ημερήσιων περιφερειακών εφημερίδων που αποτελούν τον ιστορικό και διαχρονικό βραχίονα της ενημέρωσης των πολιτών της περιφέρειας.

Ο ΣΗΠΕ δεν αντιλαμβάνεται το ρόλο του ως ένα συνδικαλιστικό σωματείο κλασικού τύπου που εκπροσωπεί στενά συντεχνιακά συμφέροντα και απλώς υποβάλλει διάφορα αιτήματα. Επιθυμεί με τη δράση του να καταξιωθεί πρωτίστως ως ένας φερέγγυος και αξιόπιστος θεσμικός συνομιλητής της Πολιτείας για όλα τα θέματα που αφορούν και ενδιαφέρουν τον κλάδο που εκπροσωπεί.

Για τον λόγο αυτό ο ΣΗΠΕ προσέρχεται και συμμετέχει στον θεσμικό διάλογο με την Πολιτεία αλλά και την κοινωνία και τους φορείς, καταθέτοντας μια σειρά επεξεργασμένων, μελετημένων και τεκμηριωμένων προτάσεων για την αντιμετώπιση των σοβαρότερων από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο ημερήσιος περιφερειακός τύπος της χώρας αλλά και για την προοπτική του.

Αυτό το σκοπό εξυπηρετεί κυρίως το Υπόμνημα αυτό: Να καταθέσει στο δημόσιο διάλογο και να ενημερώσει κάθε ενδιαφερόμενο, είτε έχει θεσμικό ρόλο είτε όχι, για τις θέσεις και τις προτάσεις του κλάδου έτσι ώστε κανείς από όσους έχουν την ευθύνη των αποφάσεων να μην μπορεί να επικαλεστεί άγνοια ή έλλειψη ενημέρωσης.

Υπάρχει και ένας ακόμη στόχος: Να αποτυπωθεί έστω σε αδρές γραμμές και όσο αυτό είναι δυνατόν η πραγματική εικόνα και η κατάσταση του ημερήσιου περιφερειακού τύπου ώστε να διαλυθούν συγχύσεις και εσφαλμένες εκτιμήσεις που υπάρχουν σχετικά με τα πραγματικά μεγέθη, τις δυνατότητες και τα προβλήματα του κλάδου, κάτι που με τη σειρά του θα διευκολύνει τη λήψη των σωστών αποφάσεων και τη χάραξη των ενδεδειγμένων δημόσιων πολιτικών.

Το Υπόμνημα αυτό περιέχει τις Θέσεις και τις Προτάσεις του ΣΗΠΕ για τα μεγάλα ζητήματα του κλάδου, με συνοπτικό τρόπο για την γενική ενημέρωση των αποδεκτών. Για όλα τα θέματα που αναφέρονται έχει ετοιμαστεί αναλυτική τεκμηρίωση η οποία επίσης θα κατατεθεί στους αρμόδιους φορείς και στο δημόσιο διάλογο.

A.2. Ο ιστορικός ρόλος και η αποστολή του ημερήσιου περιφερειακού τύπου

Παραβιάζει ανοιχτές πόρτες η διαπίστωση ότι ο περιφερειακός τύπος και ιδιαίτερα ο ιστορικός και διαχρονικός του βραχίονας, οι ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες επιτελεί έναν καίριο και αναντικατάστατο ρόλο σε όλους σχεδόν τους τομείς της δημόσιας ζωής στην «εκτός των τειχών» Ελλάδα, στην ενημέρωση και την πληροφόρηση, την ανταλλαγή απόψεων και τον πλουραλισμό, την τοπική οικονομία και την παραγωγική δραστηριότητα, την κουλτούρα, τις τοπικές παραδόσεις και τον πολιτισμό, την κοινωνική ζωή και την καθημερινότητα!

Τονίζουμε την ιστορική διάσταση της προσφοράς αυτής γιατί υπάρχουν περιφερειακές εφημερίδες που εκδίδονται ανελλιπώς για περισσότερα από 100 χρόνια(!) ενώ πάρα πολλές έχουν συμπληρώσει περισσότερο από μισό αιώνα συνεχούς έκδοσης.

Οι καθημερινές περιφερειακές εφημερίδες ήταν για πολλά χρόνια η αποκλειστική και εξακολουθεί να είναι η βασική πηγή ενημέρωσης των πολιτών της Περιφέρειας για όλα τα θέματα που τους αφορούν, τους ενδιαφέρουν ή επηρεάζουν τη ζωή τους. Και αυτό γίνεται τις περισσότερες φορές με πληρότητα, εγκυρότητα και αντικειμενικότητα.

Την ίδια ώρα η άλλη σημαντική αποστολή του τύπου, ο έλεγχος της τοπικής και περιφερειακής εξουσίας, βρίσκει την απόλυτη έκφρασή της στην καθημερινή λειτουργία του ημερήσιου περιφερειακού τύπου.

Οι ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες ήταν πάντα και παραμένουν «η φωνή» των πολιτών της ξεχασμένης Ελλάδας. Ο ζωντανός και μαχητικός κήρυκας των αγώνων, των δικαιωμάτων και των διεκδικήσεών τους από ένα «κέντρο» που συνήθως τους αγνοεί.

Καίριος και αναντικατάστατος είναι επίσης ο ρόλος του ημερήσιου περιφερειακού τύπου στην τοπική ανάπτυξη, την οικονομική πρόοδο και την κοινωνική συνοχή ενώ ακόμη σημαντικότερη είναι η συμβολή του στην διατήρηση ζωντανής της τοπικής μας παράδοσης, της λαογραφίας, των εθίμων και των παραδόσεων του λαού μας.

Ακόμη και η καλλιέργεια της τοπικής και περιφερειακής συνείδησης στους πολίτες, η τόσο αναγκαία για την ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας είναι έργο του περιφερειακού τύπου ενώ δεν πρέπει να υποτιμάται και η εθνική του συνεισφορά στις νησιώτικες και ακριτικές περιοχές της χώρας.

Η φωνή αυτή δεν πρέπει να σιγήσει! Αποτελεί ιστορική εθνική και δημοκρατική επιταγή!

B. Ο ημερήσιος περιφερειακός τύπος σήμερα. Θεσμικά και οικονομικά προβλήματα

B.1 Τα πραγματικά μεγέθη - Ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία

Ο αριθμός των εφημερίδων

Σήμερα βρίσκονται σε κυκλοφορία περί τις 105 ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες. Αν υπολογίσει κανείς ότι στην τελευταία μεγάλη πανελλαδική έρευνα αναγνωσιμότητας-θεαματικότητας- ακροαματικότητας που έγινε το 2007 από την κοινοπραξία MRB- VPRC- METRON ANALYSIS για λογαριασμό της ΓΓΕ- ΓΓΕ, μετρήθηκαν από πλευράς αναγνωσιμότητας 196 ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι σχεδόν οι μισές (το 46%) των όσων κυκλοφορούσαν πριν 15 μόλις χρόνια, ανέστειλαν τη λειτουργία τους ή άλλαξαν περιοδικότητα (έγιναν κυρίως εβδομαδιαίες) ή διατήρησαν μόνο την ηλεκτρονική τους έκδοση! Αντιθέτως έναντι των 91 εφημερίδων που διέκοψαν την κυκλοφορία τους από το 2007 και μετά, σήμερα κυκλοφορούν μόνον 6 που εξεδόθησαν από εκείνο το χρονικό σημείο και έκτοτε (!), στοιχείο που αποδεικνύει το απαγορευτικό επιχειρηματικό-οικονομικό ρίσκο που συνεπάγεται πλέον μια εκδοτική απόπειρα στο χώρο του Περιφερειακού Τύπου. Αυτά και μόνο τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά της τραγικής κατάστασης την οποία βιώνει ο κλάδος!

Η απασχόληση στον κλάδο

Ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις έντυπου τύπου της περιφέρειας υπολογίζεται σε 1.800 με 2.000 εργαζόμενους. Από αυτούς το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό, πάνω από το 75%, δηλαδή 1.350 έως 1.500 εργαζόμενοι απασχολούνται στις ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες. Στον αριθμό αυτό υπολογίζονται όχι μόνο οι δημοσιογράφοι αλλά και λοιπές βασικές ειδικότητες εργαζομένων στις επιχειρήσεις τύπου της περιφέρειας που εκδίδουν ημερήσιες εφημερίδες (γραφίστες, πιεστές, τεχνικοί, διανομείς, διοικητικό προσωπικό κλπ). Ο αριθμός αυτός θεωρείται υποεκτιμημένος κι αυτό γιατί πολλές από τις επιχειρήσεις αυτές έχουν εκχωρήσει σε άλλες εταιρείες τους ή σε τρίτους σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων αυτών (εκτύπωση, διανομή κ.λπ.) με αποτέλεσμα να εμφανίζουν λιγότερους εργαζόμενους, ενώ στην πραγματικότητα δημιουργούν επιπλέον απασχόληση. Φυσικά πρέπει να συνυπολογιστεί και η αδήλωτη και μη καταγεγραμμένη εργασία που παρατηρείται στις μικρότερες κυρίως επιχειρήσεις και εφημερίδες.

Ο κύκλος εργασιών

Ο συνολικός τζίρος των επιχειρήσεων έντυπου περιφερειακού τύπου υπολογίζεται για το 2021 σε 35.810.000 ευρώ, με μειούμενο ετήσιο ρυθμό μεταβολής. Σχεδόν το 70% αυτού του κύκλου εργασιών (γύρω στα 25.000.000 ευρώ) παράγεται από τις ημερήσιες εφημερίδες. Αν υπολογίσουμε ότι η «βιομηχανία των ΜΜΕ» στην ελληνική περιφέρεια (τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, sites, περιοδικά κλπ) έχει ισχύ της τάξης των 65.000.000 ευρώ ανά έτος, τότε στις ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες αναλογεί σχεδόν το 40% του συνολικού ετήσιου τζίρου!

Ο κύκλος εργασιών ανά επιχείρηση έντυπου περιφερειακού τύπου ανέρχεται στα 154.000 ευρώ. Ωστόσο παρατηρείται μεγάλη ανομοιογένεια καθώς άνω του 1.000.000 παράγουν λιγότερες από 5 επιχειρήσεις ενώ οι συντριπτικά περισσότερες είναι κάτω από 150.000!

Ιδιαίτερη σημασία έχει η σύνθεση των εσόδων των περιφερειακών εφημερίδων τα οποία μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις πηγές. Την πώληση περιεχόμενου (σημεία πώλησης και συνδρομητές σε έντυπη και σε ψηφιακή μορφή), τις διαφημίσεις (κρατικές και ιδιωτικές), τις υποχρεωτικές κρατικές δημοσιεύσεις και τις δημοσιεύσεις ιδιωτών, (αγγελίες, κοινωνικά, ανακοινώσεις κ.λπ.). Όμως και εδώ υπάρχει έντονη ανομοιογένεια ανάλογα με το «μέγεθος» της εφημερίδας. Στις μεγαλύτερες περιφερειακές εφημερίδες η βασική πηγή εσόδων είναι οι πωλήσεις (από 50%-65%) και ακολουθούν οι διαφημίσεις (15%-30%), οι κρατικές δημοσιεύσεις (5%-20%) και οι ιδιωτικές δημοσιεύσεις (5%-15%). Αντίθετα στις μικρότερες εφημερίδες του κλάδου η βασική πηγή είναι οι κρατικές δημοσιεύσεις (60%-95%), και ακολουθούν οι πωλήσεις (0%-30%), και οι διαφημίσεις και καταχωρίσεις ιδιωτών (0%-15%).

Βεβαίως πρέπει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ο κλάδος του έντυπου περιφερειακού τύπου είναι ίσως ο μοναδικός επιχειρηματικός κλάδος για τον οποίο δεν υπάρχουν ειδικές κλαδικές μελέτες οι οποίες να αποτυπώνουν την πραγματική σημερινή του κατάσταση σε όλους τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό. Η τελευταία σχετική έρευνα (του καθηγητή Χαιρετάκη) από το 2007, μετράει και αυτή σχεδόν μια 15ετία, στην οποία έχουν έρθει τα πάνω-κάτω! Τα παρατιθέμενα εδώ συνοπτικά στοιχεία προέρχονται από τα στοιχεία που τηρεί ο ΣΗΠΕ και από σχετική πρόσφατη εργασία-εισήγηση του κ. Θ. Λουλούδη, εκδότη της εφημερίδας ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.

B.2. Τα θεσμικά και οικονομικά προβλήματα

Από πού να αρχίσουμε και πού να τελειώσουμε! Παρότι το σωστό θα ήταν να ξεκινήσουμε τη σχετική αναφορά από τα θεσμικά ζητήματα, εντούτοις η βιαιότητα, η οξύτητα και ο επειγών χαρακτήρας των οικονομικών προβλημάτων του κλάδου επιβάλλει την αλλαγή προτεραιότητας.

Χωρίς αμφιβολία ο περιφερειακός τύπος στη χώρα μας βιώνει τα τελευταία χρόνια **τη χειρότερη οικονομική κατάσταση της ιστορίας του!**

Η πανδημία ήρθε να σαρώσει ό,τι είχε απομείνει όρθιο από την υπερδεκαετή οικονομική κρίση που τσάκισε κυριολεκτικά τα περιφερειακά ΜΜΕ. Γιατί σε αντίθεση με τα πανελλήνιας κυκλοφορίας ΜΜΕ (κάποιες κατηγορίες των οποίων μάλιστα αύξησαν τα έσοδά τους), τα Περιφερειακά Μέσα και ιδιαίτερα οι **ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες είδαν να κατακρημνίζονται ξαφνικά όλες οι πηγές εσόδων τους!**

Οι πωλήσεις των φύλων συρρικνώθηκαν εντυπωσιακά καθώς είναι γνωστό ότι σε περιόδους κρίσης και οικονομικής ύφεσης, ο πρώτος τομέας που «την πληρώνει» είναι η ενημέρωση. Την ίδια στιγμή ο αποκλειστικός μας πελάτης, η διαφημιστική αγορά της περιφέρειας (σε αντίθεση πάλι με πολλούς μεγάλους διαφημιζόμενους που αύξησαν τα διαφημιστικά τους κονδύλια) σχεδόν εξαφανίστηκε!

Και σαν να μην έφταναν αυτά, με την πραγματική ή και προσχηματική επίκληση μνημονικών δεσμεύσεων, τα τελευταία χρόνια **καταργήθηκαν όλες οι πρόνοιες υπέρ του περιφερειακού τύπου, κάποιες από τις οποίες ίσχυαν επί δεκαετίες!** Το πρόβλημα αυτό το βιώνουν με ακόμη μεγαλύτερη ένταση από το μέσο όρο, οι σοβαρές επιχειρήσεις τύπου της περιφέρειας που εκπροσωπεί ο ΣΗΠΕ οι οποίες αφενός στηρίζονται στην αγορά και τους αναγνώστες τους και όχι στο κράτος και αφετέρου έχουν και μεγάλα έξοδα (εργασιακά, φορολογικά ασφαλιστικά κλπ) να αντιμετωπίσουν.

Και όλα αυτά φυσικά υπό το βάρος της γνωστής υπαρξιακής κρίσης που αντιμετωπίζει ο έντυπος τύπος σε όλες σχεδόν τις χώρες αλλά και του γεγονότος ότι η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό που αποτελούσε μια κάποια λύση στο παρελθόν, έχει πλήρως αποκλειστεί.

Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται με σαφήνεια και στους αριθμούς που αναφέρθηκαν και δείχνουν την θεαματική συρρίκνωση που έχει επέλθει τα τελευταία χρόνια. Αν η πορεία αυτή δεν αναταχθεί και δεν αντιστραφεί, η κατάσταση θα ξεφύγει από κάθε έλεγχο και θα απειληθεί η βιωσιμότητα του κλάδου συνολικά.

Όμως εξίσου σοβαρά με τα οικονομικά είναι **και τα θεσμικά μας προβλήματα.**

Ίσως μάλιστα αυτά να είναι τα σοβαρότερα γιατί σε μεγάλο βαθμό, αυτά είναι που συντηρούν και αναπαράγουν τα οικονομικά προβλήματα καθώς και τις σοβαρές και χρόνιες παθογένειες του κλάδου. Γιατί είναι αλήθεια ότι οι περισσότεροι προβληματικοί παράγοντες που κρατούν καθηλωμένο τον περιφερειακό τύπο προϋπήρχαν της οικονομικής κρίσης και απλώς επιδεινώθηκαν από αυτήν.

Τέτοια προβλήματα είναι το **μικρό οικονομικό μέγεθος, η τοπικότητα και η μικρή γεωγραφική βάση αναφοράς εντός της πόλης ή το πολύ του νομού, η εξάρτηση από κρατικές πηγές χρηματοδότησης, η μη βιωσιμότητα πολλών επιχειρήσεων με όρους αγοράς, το ελλιπές ή μη εξειδικευμένο προσωπικό, οι προβληματικές εγκαταστάσεις κλπ.**

Αυτοί είναι μερικοί από τους παράγοντες που χαρακτηρίζουν ακόμη και σήμερα τις περισσότερες περιφερειακές εφημερίδες της χώρας και που πρέπει κάποια στιγμή να συζητηθούν με ειλικρίνεια και σοβαρότητα.

Βασικό θεσμικό πρόβλημα συνιστά επίσης και **η απουσία σαφούς και ενιαίου νομοθετικού πλαισίου για τον περιφερειακό τύπο.** Οι ρυθμίσεις που τον αφορούν εκτείνονται σε πλήθος νομοθετημάτων και διατάξεων, πολλές φορές αντιφατικών μεταξύ τους, οι περισσότερες ψηφισμένες εδώ και δεκαετίες, που τροποποιούνται και ξανατροποποιούνται συνεχώς.

Κάποια από τα ζητήματα αυτά είναι υπόθεση των ίδιων των περιφερειακών εφημερίδων να δουν και να τα αντιμετωπίσουν. **Η μεγάλη εικόνα όμως είναι υπόθεση της Πολιτείας στην οποία ανήκουν και οι βασικές ευθύνες για την σημερινή κατάσταση.** Όλες οι κυβερνήσεις τις τελευταίες δεκαετίες αντιμετώπισαν τον περιφερειακό τύπο ως το «αποπαίδι» του συστήματος ενημέρωσης και πληροφόρησης της χώρας και είτε δεν περιελάμβαναν τα προβλήματά του στις προτεραιότητές τους είτε, όταν αποφάσιζαν να ασχοληθούν μαζί του, επεδίωκαν να δημιουργήσουν ένα θεσμικό

περιβάλλον έτσι δομημένο ώστε να ευνοεί, να συντηρεί και να αναπαράγει πελατειακές λογικές και σχέσεις εξάρτησης και υποταγής αντί να ενισχύει και να στηρίζει την ανεξαρτησία, την επιχειρηματικότητα και τον υγιή ανταγωνισμό. Αντίστοιχα οι δημόσιες πολιτικές που ασκήθηκαν στο χώρο όλα αυτά τα χρόνια πέραν του ότι ήταν αντιφατικές και πρόχειρες, προσαρμοσμένες κάθε φορά στη συγκυρία και στις πολιτικές επιδιώξεις της εκάστοτε κυβέρνησης, ποτέ δεν διακρίθηκαν για τον αναπτυξιακό και όχι επιδοματικό και διανεμητικό τους χαρακτήρα, ακριβώς για να συντηρούνται αυτές οι σχέσεις εξάρτησης.

Είναι καιρός αυτό να αλλάξει. Και ο ΣΗΠΕ θα προσπαθήσει να συμβάλει σε αυτή την κατεύθυνση.

Γ. Ανάγκη για μια νέα στρατηγική

Ο καιρός των «μπαλωμάτων» και των αποσπασματικών λύσεων όταν κάποιο επί μέρους θέμα κακοφορμίζει, έχει προ πολλού παρέλθει. Είναι επιτέλους ανάγκη η Πολιτεία με την ενεργό συμμετοχή του κλάδου να καταρτίσει ένα στρατηγικό σχέδιο που θα οδηγεί στον περιφερειακό τύπο της νέας εποχής: **Βιώσιμο, αυτοδύναμο άρα πραγματικά ανεξάρτητο και αξιόπιστο.**

Η λογική της **μίζερης καθολικότητας** και του «δίνω σε όλους από κάτι για να μη φωνάζουν» δεν είναι στρατηγική ανάπτυξης. Είναι στρατηγική στασιμότητας. Πρέπει να αντικατασταθεί από τη **στρατηγική της δίκαιης και γενναϊόδωρης επιλεκτικότητας με αναπτυξιακό πρόσημο** όπου οι κρατικές πολιτικές θα είναι στοχευμένες και θα έχουν σαν στόχο την ενίσχυση των πραγματικών επιχειρήσεων του κλάδου.

Η νέα αυτή στρατηγική στηρίζεται σε τρεις άξονες:

Ο πρώτος είναι η θέσπιση ενός **ξεκάθαρου και διαυγούς θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του περιφερειακού τύπου**. Με αυστηρούς κανόνες και υποχρεώσεις που θα τηρούνται από όλους αλλά και με δικαιώματα που θα απολαμβάνουν μόνον όσοι είναι συνεπείς προς τις υποχρεώσεις αυτές.

Ο δεύτερος άξονας, συνέχεια του πρώτου, είναι η εισαγωγή στο κυβερνητικό λεξιλόγιο της **αναπτυξιακής αντί της επιδοματικής και «ενισχυτικής» λογικής**. Απαιτούνται μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης των περιφερειακών ΜΜΕ και όχι των επιχειρηματιών τους. Ενίσχυση της ανάπτυξης που θα τονώσει την επιχειρηματική δράση σ' αυτόν το πολύπαθο χώρο, θα προστατεύσει και θα αυξήσει την απασχόληση, θα αξιοποιήσει παραγωγικά το όποιο δημόσιο χρήμα και θα οδηγήσει μέρος απ' αυτό πάλι στα δημόσια ταμεία στις εφορίες και στα ασφαλιστικά ταμεία, αντί στις τσέπες διάφορων επιτηδείων.

Ο τρίτος άξονας αναφέρεται στην ανάγκη να πρυτανεύσει επιτέλους στις όποιες ρυθμιστικές παρεμβάσεις της Πολιτείας το κριτήριο της **βιωσιμότητας** της όποιας εκδοτικής απόπειρας στο χώρο του περιφερειακού τύπου. Βιωσιμότητα που πιστοποιείται από τα οικονομικά δεδομένα της επιχείρησης, την εμβέλεια και την απήχησή της, την κυκλοφορία της και τις θέσεις εργασίας που διατηρεί.

Όλες οι προτάσεις που ακολουθούν υπηρετούν αυτήν ακριβώς τη στρατηγική.

Δ. Οι Θέσεις και οι Προτάσεις του ΣΗΠΕ για τα μεγάλα ζητήματα

Δ.1. Το Πρόγραμμα Ενίσχυσης του έντυπου περιφερειακού τύπου

Γιατί αποτελεί πρώτη προτεραιότητα

Γιατί στην ουσία αποτελεί «πρόγραμμα διάσωσης» του έντυπου περιφερειακού τύπου! Εξηγήσαμε ήδη εκτενώς τους λόγους για τους οποίους ο κλάδος βρίσκεται σε οριακό σημείο που απειλεί την ίδια την ύπαρξη και τη βιωσιμότητά του.

Όλα αυτά είναι ασφαλώς σε γνώση της Πολιτείας και του πολιτικού συστήματος γενικότερα, γι' αυτό και τα τελευταία χρόνια έχει γίνει κοινή συνείδηση η επιτακτική ανάγκη λήψης μέτρων από την Πολιτεία για την ανακούφιση και την ενίσχυση του έντυπου περιφερειακού τύπου της χώρας.

Το πρόβλημα είναι ότι ως «προγράμματα ενίσχυσης» θεωρούνται κατά καιρούς κάποιες έκτακτες χρηματοδοτήσεις ειδικού σκοπού όπου συνήθως τα χρήματα καταλήγουν πάλι «δια της πλαγίας» στα δημόσια ταμεία ή στους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Τέτοιο «πρόγραμμα ενίσχυσης» π.χ. θεωρήθηκε η κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό των οφειλών των ΜΜΕ από το 2% υπέρ ΕΔΟΕΑΠ που όπως είναι προφανές, πρόκειται για «Πρόγραμμα ενίσχυσης του ΕΔΟΕΑΠ» και μόνον, καθώς καλύπτει μια οφειλή των ΜΜΕ προς τον ΕΔΟΕΑΠ (για ορισμένο χρόνο μάλιστα) που δεν θα έπρεπε καν και εξ αρχής να έχει επιβληθεί! Κάτι αντίστοιχο συνέβη με το πρόσφατο «πρόγραμμα ενίσχυσης» του άρθρου 84 του ν4674/20, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου επέστρεψε μέσω των κρατήσεων στα δημόσια ταμεία!

Θεωρούμε επομένως ότι το **Πρόγραμμα Σωτηρίας ουσιαστικά του έντυπου (κυρίως) τύπου εκκρεμεί** και η Πολιτεία πρέπει άμεσα να πράξει τα δέοντα!

Τι προτείνουμε:

1. Πρόγραμμα έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης

Για τον ΣΗΠΕ αυτό το Πρόγραμμα αποτελεί το βασικότερο και ουσιαστικότερο μέτρο ενίσχυσης του έντυπου περιφερειακού τύπου! Είναι η απόλυτη προτεραιότητα για τον κλάδο καθώς μόνον έτσι θα αντιμετωπιστεί το οξύ πρόβλημα επιβίωσής του. Θυμίζουμε ότι το Πρόγραμμα εκκρεμεί ήδη από το 2019 και υπάρχουν ψηφισμένοι νόμοι αλλά και ΚΥΑ που επιβάλλουν την υλοποίησή του που όμως μέχρι σήμερα δεν έχουν εφαρμοστεί.

Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να έχει κατά τη γνώμη του ΣΗΠΕ, τα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

Ύψος και διάρκεια: Συνολικό ύψος 20.000.000 ευρώ κατανεμημένο σε βάθος 4ετίας (5.000.000 X 4 έτη)

Δικαιούχοι: Αποκλειστικά επιχειρήσεις ημερήσιου και εβδομαδιαίου περιφερειακού τύπου. Αν προστεθούν και άλλες κατηγορίες έντυπου τύπου το πρόγραμμα θα χάσει την εμβέλεια, τη δυναμική του και ουσιαστικά, τη χρησιμότητά του.

Προϋπόθεση: Η ένταξη στο Μητρώο Περιφερειακού Τύπου το οποίο πρέπει φυσικά να αναθεωρηθεί και να αυστηροποιηθεί. Το Μητρώο που καθιερώνει ο νέος ν5005/22 είναι απλή επανάληψη της παλιάς αποτυχημένης συνταγής. Ο ΣΗΠΕ καταθέτει πλήρη πρόταση για ένα νέο, σύγχρονο και λειτουργικό Μητρώο Έντυπου Περιφερειακού Τύπου.

Κριτήριο κατανομής: Η κατανομή της ενίσχυσης δεν πρέπει επ' ουδενί να είναι οριζόντια, στη γνωστή λογική «από λίγα σε όλους» αλλά να είναι στοχευμένη. Το αποκλειστικό κριτήριο πρέπει να είναι **ο αριθμός των εργαζομένων κάθε επιχείρησης**, πλήρους απασχόλησης ή ημιαπασχόλησης με βάση τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας.

Το Πρόγραμμα ενίσχυσης επιχειρήσεων περιφερειακού και τοπικού τύπου (ΚΥΑ Ε/299/21-4-23 (ΦΕΚ 2674 Β/21-4-23) συνολικού ύψους 6.000.000 ευρώ με δικαιούχους ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιφερειακές εφημερίδες που θα ενταχθούν στο Μητρώο Έντυπου Τύπου και το σχετικό Υπομητρώο του Ν5005/22 και με κριτήρια κατανομής τον Κύκλο Εργασιών και τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας, παρότι αρχικά φάνηκε ότι κινείται γενικά σε θετική κατεύθυνση εν τούτοις για μια σειρά λόγους (μείωση προϋπολογισμού, οριζόντια κατανομή χωρίς κριτήρια, υψηλές κρατήσεις κ.λπ.) δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις προσδοκίες του κλάδου.

2. Η επιδότηση της διανομής και του κόστους εκτύπωσης

Πρόκειται για μέτρο που βοήθησε σημαντικά τις χειμαζόμενες επιχειρήσεις τύπου της περιφέρειας να αντιμετωπίσουν μια απρόβλεπτη ανάγκη που προέκυψε από την εκτίναξη του κόστους εκτύπωσης και διανομής των εφημερίδων λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Βεβαίως το μέτρο αυτό έχει ετήσια ισχύ και αφορά μόνο το 2022 και μάλιστα ούτε καν όλο το έτος αλλά 11μηνο! Στη λογική των όσων ήδη εκθέσαμε για την ανάγκη μονιμοποίησης των μέτρων ενίσχυσης, η πρόταση του ΣΗΠΕ είναι να επεκταθεί για μια τριετία (Ζετία) τουλάχιστον, η επιχορήγηση αυτή προκειμένου να ελαφρυνθούν οι προϋπολογισμοί των εκδοτικών επιχειρήσεων του κλάδου όσο τουλάχιστον διαρκούν οι συνέπειες της πολύ δυσμενούς συγκυρίας. Ως έτος αναφοράς για τον υπολογισμό του ύψους της επιχορήγησης θα πρέπει να θεωρηθεί το 2021 και οι δαπάνες που καταβλήθηκαν κατά το έτος αυτό για τη διακίνηση και για την εκτύπωση.

3. Χρηματοδότηση ψηφιοποίησης λειτουργιών και ανανέωσης εξοπλισμού

Ζούμε ήδη στην ψηφιακή εποχή. Οι επιχειρήσεις του περιφερειακού τύπου, λόγω και του αντικειμένου και της αποστολής τους, είναι αναγκαίο να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις που αυτή η εποχή επιβάλλει. Επίσης εδώ και πολλά χρόνια λόγω της κρίσης αλλά και του πλήρους αποκλεισμού από τον τραπεζικό δανεισμό, οι επιχειρήσεις τύπου της περιφέρειας δεν έχουν προχωρήσει στις αναγκαίες επενδύσεις για την ανανέωση του βασικού τους εξοπλισμού κυρίως ως προς το τεχνικό μέρος που είναι και απολύτως αναγκαίο για τη δουλειά τους (Η/Υ, εκτυπωτές, σκάνερ κ.λπ.) αλλά και ως προς τον λοιπό ξενοδοχειακό εξοπλισμό.

Για τους λόγους αυτούς ο ΣΗΠΕ παρακολουθεί με ιδιαίτερη προσοχή και ενδιαφέρον τις κυβερνητικές εξαγγελίες και τη θεσμοθέτηση του Προγράμματος «**Ψηφιακά εργαλεία – Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων του Κλάδου Έκδοσης Περιφερειακού Τύπου**» με

το άρθρο 84 του Ν5043/23. Η υπερβολική καθυστέρηση που παρατηρείται στην υλοποίησή του, μας δημιουργεί σοβαρή ανησυχία!

4. Λοιπές αναγκαίες ενισχύσεις

Σημαντική βοήθεια μπορούν επίσης να προσφέρουν στοχευμένες παρεμβάσεις της Πολιτείας όπως π.χ. η μείωση ή **και ο μηδενισμός του Φ.Π.Α** επί των πωλήσεων, των λειτουργικών εξόδων (ενέργεια, χαρτί, έξοδα επικοινωνίας κ.λπ.) και των δαπανών ανανέωσης των υποδομών.

Προτείνουμε επίσης την **παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για τη διαφήμισή τους στα περιφερειακά ΜΜΕ**, την προώθηση προγραμμάτων **φιλανανθρωπίας** ειδικά για τις περιφερειακές εφημερίδες σε σχολεία, πανεπιστήμια, στρατιωτικές μονάδες και την άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων για την αύξηση **του αριθμού των συνδρομών** κρατικών και αυτοδιοικητικών αρχών στις περιφερειακές εφημερίδες.

Τέλος εξαιρετικής σημασίας ζήτημα για τον Περιφερειακό Τύπο είναι η αξιοποίηση των πόρων του **Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**

Οι Προτάσεις αυτές μπορούν φυσικά να εφαρμοστούν και μερικώς ή αποσπασματικά. Επειδή όμως συνθέτουν ένα **ολοκληρωμένο πρόγραμμα διάσωσης του έντυπου περιφερειακού τύπου** και με αυτή τη λογική καταρτίστηκαν, η συνολική και ενιαία εφαρμογή τους ως «πακέτο» θα είχε σίγουρα πολλαπλασιαστικά θετικά αποτελέσματα.

Δ.2. Το νέο Μητρώο και οι σχέσεις με το κράτος

Η αναγκαιότητα της οριοθέτησης και το νέο Μητρώο του ν5005/22

Το βασικό ερώτημα για τα κριτήρια που πρέπει να πληροί μια ημερήσια περιφερειακή εφημερίδα για να λογίζεται θεσμικά ως τέτοια δεν έχει μέχρι σήμερα επαρκώς απαντηθεί με την έννοια ότι ποτέ δεν έχει επιχειρηθεί μια ουσιαστική και επιστημονικά τεκμηριωμένη καταγραφή των περιφερειακών εφημερίδων (ημερήσιων και εβδομαδιαίων) όχι ως παρακολούθημα άλλων διατάξεων όπως συνέβη με τις Υπουργικές Αποφάσεις του ν3548/07 ή το Μητρώο που τις αντικατέστησε αλλά ως αυτόνομος μηχανισμός, θεσμικά κατοχυρωμένος που θα παράγει δικαιώματα και υποχρεώσεις και θα παρέχει μια σαφή εικόνα για το status, τις δυνατότητες και τα δεδομένα των περιφερειακών εφημερίδων. Η οποιαδήποτε οικονομική σχέση με το κράτος από άποψη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, άμεση ή έμμεση, πρέπει να αφορά μόνο εκείνες τις εκδοτικές επιχειρήσεις που θα πληρούν ένα σύνολο αυστηρών κριτηρίων, όπως θα τα θέσει η Πολιτεία.

Δυστυχώς το Μητρώο Έντυπου Τύπου που θεσμοθετήθηκε πρόσφατα με τον ν5005/22, τουλάχιστον όσον αφορά τον έντυπο περιφερειακό τύπο, όχι μόνο αποδείχτηκε κατώτερο των περιστάσεων και των προσδοκιών του κλάδου αλλά στην ουσία πρόκειται για ένα αχρείαστο αλλά και επιζήμιο νομοθέτημα.

Αχρείαστο διότι πολύ απλά δεν ανταποκρίνεται στον βασικό σκοπό που υποτίθεται ότι επέβαλε την υιοθέτησή του δηλαδή να μπει επιτέλους θεσμική τάξη στο εντελώς αρρύθμιστο πεδίο του έντυπου τύπου και ειδικά του περιφερειακού, να χωρίσει «η ήρα από το σιτάρι» και να τεθούν κανόνες και προϋποθέσεις όσον αφορά την κατανομή του δημοσίου χρήματος στις επιχειρήσεις τύπου. Τίποτα από αυτά δεν έγινε. Όσες εφημερίδες ήταν στο παλιότερο Μητρώο μπήκαν και στο νέο. Μια νομοθετική τρύπα στο νερό!

Αλλά το νέο νομοθέτημα δεν είναι μόνο περιττό. Δυστυχώς είναι και άκρως **επιζήμιο και βλαπτικό** για τις επιχειρήσεις που εκπροσωπούν την υγιή επιχειρηματικότητα στον κλάδο. Και να γιατί: Ο νέος νόμος συνδέει (και σωστά) το Μητρώο με τις κρατικές ενισχύσεις, επιχορηγήσεις κ.λπ. με όποια μορφή αυτές παρέχονται. Όμως αυτό το θεωρητικά θετικό χαρακτηριστικό, **μετατρέπεται σε άκρως αρνητικό** αν δεν υπάρχουν αυστηρές και ουσιαστικές προϋποθέσεις ένταξης στο Μητρώο! Γιατί αν ενταχθούν οι πάντες χωρίς ουσιαστικά κριτήρια και όλοι αυτοί μετέχουν στα όποια προνόμια που αυτή η ένταξη προσφέρει, δηλαδή στην κρατική διαφήμιση και στις διάφορες ενισχύσεις, επιδοτήσεις κ.λπ., είναι **φανερό ότι καταστρατηγείται κάθε έννοια υγιούς ανταγωνισμού και βλάπτονται ουσιαστικά τα συμφέροντα των υγιών και σοβαρών επιχειρήσεων του κλάδου!**

Αυτό ακριβώς δηλαδή που συνέβη με το πρόσφατο «πρόγραμμα ενίσχυσης» και την κατανομή με αυτόν το μη ορθολογικό τρόπο των 4.616.000 ευρώ!

Για τον ΣΗΠΕ και για όλες τις σοβαρές, υγιείς και βιώσιμες με όρους αγοράς και όχι κρατικής εξάρτησης επιχειρήσεις του κλάδου, το αίτημα, ο αγώνας και η διεκδίκηση για έναν σύγχρονο, αυτοδύναμο και ανεξάρτητο περιφερειακό τύπο παραμένουν επίκαιρα και ζωντανά!

Τι προτείνουμε

Η συζήτηση για το νέο Μητρώο εκ των πραγμάτων πρέπει να είναι αναλυτική και λεπτομερής. Για το λόγο αυτό ο ΣΗΠΕ έχει **επεξεργαστεί μια τέτοια αναλυτική Πρόταση** για τα κριτήρια ένταξης στο Μητρώο (χρόνος έκδοσης, πωλήσεις-κυκλοφορία, απασχόληση προσωπικού, αριθμός σελίδων), την κατηγοριοποίηση αυτών των κριτηρίων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τις αναγκαίες κυρώσεις για τους παραβάτες. Η Πρόταση αυτή περιλαμβάνεται στο αναλυτικό κείμενο με τις ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΗΠΕ, που έχει ήδη κατατεθεί στην Πολιτεία και στο δημόσιο διάλογο.

Δ.3. Οι Κρατικές Δημοσιεύσεις στον Περιφερειακό Τύπο

Γιατί πρέπει να διατηρηθούν οι δημοσιεύσεις αυτές

Οι κρατικές πολιτικές στο ουσιαστικό αυτό ζήτημα είναι διαχρονικά αντιφατικές, πρόχειρες ακόμη και τραγελαφικές! Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των δημοσιεύσεων που αφορούν τη δημοσιότητα των δημοσίων συμβάσεων, έχει καταργηθεί από το 2016 και απλώς σε μια λογική «πολιτικής

ομηρίας» του περιφερειακού τύπου, αναστέλλεται συνεχώς (ήδη μέχρι 31/12/25) η κατάργηση αυτή!

Το καθεστώς των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων στον Περιφερειακό Τύπο πρέπει να διατηρηθεί και να μονιμοποιηθεί.

Πρώτον για λόγους **διαφάνειας των οικονομικών συναλλαγών του δημοσίου** που δεν μπορεί να διασφαλιστεί ή να υποκατασταθεί με καμιά άλλη μορφή δημοσιότητας όπως η ανάρτηση σε διάφορες ιστοσελίδες η οποία είναι μια «δυνητική» μορφή γνωστοποίησης σε αφηρημένο αριθμό αποδεκτών, ενδεχομένως μηδενικό, που αποκλείει εκ των πραγμάτων μεγάλο αριθμό πολιτών από αυτή και δεν πληροί σε καμιά περίπτωση τα εχέγγυα δημοσιότητας που ο νομοθέτης θεωρεί αναγκαία για να επιβάλλει την υποχρεωτική δημοσίευση των συγκεκριμένων πράξεων. Αυτό το έχει αποδεχθεί πανηγυρικά κι η ίδια η Πολιτεία στις Αιτιολογικές Εκθέσεις τόσο του Ν4764/20 όσο και του Ν4782/21.

Ένα δεύτερο επιχείρημα είναι το **μικρό δημοσιονομικό αλλά και επιχειρηματικό κόστος** που συνιστά αυτή η κατηγορία των **δημοσιεύσεων** σε σχέση πάντα με το εξυπηρετούμενο αγαθό της διαφάνειας αλλά και της ασφάλειας των συναλλαγών. Αν πρόκειται να εξαφανίσουμε βασικές αρχές της διαφάνειας και της νομιμότητας για να εξοικονομήσουμε κάποια ελάχιστα ευρώ τότε κάνουμε σημαντικό λάθος που ενδεχομένως, λόγω αδιαφανών πρακτικών που θα επικρατήσουν θα προκαλέσει πολλαπλάσιο δημοσιονομικό κόστος από το όποιο όφελος.

Σοβαρό επιχείρημα υπέρ της διατήρησης των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων στον περιφερειακό τύπο αποτελεί και το **ευρωπαϊκό υπόδειγμα**. Σχεδόν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης οι δημοσιεύσεις αυτές ιδίως όσον αφορούν έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και γενικώς διάθεση δημοσίου χρήματος, γίνονται στον έντυπο τύπο χωρίς να τεθεί ζήτημα υποκατάστασής τους από άλλες μορφές ηλεκτρονικής κ.λπ. δημοσίευσης. Δεν είναι δυνατόν να επικαλούμαστε το ευρωπαϊκό υπόδειγμα αλλά καρτ, μόνο ως πηγή περιορισμών και περικοπών και να το παρακάμπτουμε όταν αφορά μέτρα και πολιτικές υπέρ του περιφερειακού τύπου!

Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι υποχρεωτικές κρατικές δημοσιεύσεις στον περιφερειακό τύπο αποτελούν σήμερα **έναν βασικό οικονομικό πόρο για όλες τις επιχειρήσεις τύπου της ελληνικής περιφέρειας**, για τις περισσότερες μάλιστα, τις πιο μικρές, αποτελούν το κύριο έσοδό τους. Δεν υπάρχει επομένως αμφιβολία ότι τυχόν κατάργησή τους θα σημάνει και το οριστικό τέλος του περισσότερων επιχειρήσεων τύπου της ελληνικής περιφέρειας και την απώλεια εκατοντάδων θέσεων εργασίας.

Τι προτείνουμε

1. Τη μονιμοποίηση του καθεστώτος των δημοσιεύσεων στη βάση των όσων ήδη εξετάθησαν. Αυτό πρέπει να γίνει με άμεσο και ευθύ τρόπο δηλαδή με την προσθήκη στο άρθρο 19 του Ν4782/21 που αφορά τη δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο της εξής Τροπολογίας:

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 19 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 4782/21

Στην παρ.1 του άρθρου 19 του Ν4782/21, μετά το πρώτο εδάφιο, προστίθεται ένα ακόμη εδάφιο ως εξής:

Οι προκηρύξεις, διακηρύξεις και αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται υποχρεωτικά στον περιφερειακό και τοπικό τύπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν3548/07 ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

2. Την επέκταση του πεδίου των υποχρεωτικών δημοσιεύσεων ώστε να περιληφθούν σε αυτές οι διακηρύξεις πρόσληψης προσωπικού, οι ισολογισμοί και τα λοιπά οικονομικά στοιχεία Α.Ε. και Ε.Π.Ε. καθώς και τα προγράμματα πλειστηριασμών.

3. Την αντιμετώπιση παράνομων και καταχρηστικών συμπεριφορών διαφόρων δημόσιων φορέων όπως η καθυστέρηση εξόφλησης των τιμολογίων των δημοσιεύσεων, η αυθαίρετη και παράνομη τακτική της δημοπρασίας (!) για την επιδίωξη καλύτερης τιμής (!) των δημοσιεύσεων που ακολουθούν κάποιοι φορείς του δημοσίου αλλά και η ευθεία παραβίαση του ν3548/07 που επιβάλλει τη δημοσίευση όλων των υποχρεωτικών καταχωρίσεων σε τουλάχιστον δυο ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες.

4. Την αλλαγή του αναχρονιστικού τρόπου τιμολόγησης των δημοσιεύσεων (κατά χιλιοστόμετρο) και την αντικατάστασή του με την επιμέτρηση των χαρακτήρων, συμπεριλαμβανομένων των κενών ανάμεσα στις λέξεις, ώστε να υπάρχει ομοιόμορφος και αντικειμενικός προσδιορισμός του κόστους. Επίσης επειδή η διπλή τιμολόγηση (τιμή δημοσίου – τιμή αναδόχου) έχει ταλαιπωρήσει πολύ και τις εφημερίδες και τις υπηρεσίες του δημοσίου, νομίζουμε πως είναι πια καιρός να τροποποιηθεί η υπ. αριθμ. 2/82452/0020/12-11-08 Κ.Υ.Α των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών και να ενοποιηθεί σε μια τιμή η τιμολόγηση ΟΛΩΝ των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων.

5. Τη σύνδεση με το νέο Μητρώο Περιφερειακού Τύπου. Είναι αυτονόητο ότι η καταχώριση των υποχρεωτικών αυτών δημοσιεύσεων θα γίνεται ΜΟΝΟΝ στις εφημερίδες που πληρούν τα σχετικά κριτήρια του νόμου και περιλαμβάνονται στο Μητρώο Περιφερειακού Τύπου. Βεβαίως αναφερόμαστε σε ένα νέο Μητρώο, σύγχρονο, λειτουργικό όπως αυτό περιγράφεται στις αναλυτικές προτάσεις του ΣΗΠΕ και όχι στην «αφύλακτη διάβαση» του ν5005/22.

6. Την αλλαγή στον τρόπο κατανομής των δημοσιεύσεων η οποία πρέπει να γίνεται με αντικειμενικά και απολύτως διαφανή κριτήρια όπως η πιστοποιημένη κυκλοφορία και ο αριθμός των πωλούμενων φύλλων, ο αριθμός των απασχολούμενων δημοσιογράφων, ο συνολικός (πέραν των δημοσιογράφων) αριθμός των εργαζομένων, η αναγνωσιμότητα της εφημερίδας με βάση έγκυρες μετρήσεις και ο συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών της εφημερίδας. Για όλα τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να προβλεφθεί ένα σύστημα μοριοδότησης, ώστε να διασφαλιστεί το αντικειμενικό και αδιάβλητο της όλης διαδικασίας. Με βάση την κατάταξη που θα προκύψει οι δημόσιοι φορείς θα υποχρεούνται σε **αναλογική κατανομή** των καταχωρίσεων ώστε και να υπάρχει ένα μίνιμουμ καταχωρίσεων σε όλες τις εφημερίδες που το δικαιούνται αλλά και να υπάρξουν κίνητρα (και επιβράβευση) για όσους προχωρούν αυτή τη δύσκολη εποχή σε πρόσθετες επενδύσεις.

Δ.4. Η Κρατική Διαφήμιση στον Περιφερειακό Τύπο

Η σημερινή κατάσταση και τα προβληματικά σημεία

Η κρατική διαφήμιση αποτελεί διαχρονικά το κύριο όχημα εκμαυλισμού και διαπλοκής των ΜΜΕ με την πολιτική εξουσία, κεντρική ή τοπική. Έτσι και στην περιφέρεια, έντυπα και εφημερίδες με μηδενική ή ασήμαντη κυκλοφορία βρίσκονταν, την καλή βεβαίως εποχή όπου αφθονούσε η κρατική διαφήμιση, να φιλοξενούν καταχωρίσεις μεγάλου ύψους σε μια πρωτοφανή όσο και απαράδεκτη διασπάθιση δημοσίου χρήματος.

Σήμερα όλα τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η Κρατική Διαφήμιση ανακάμπτει μετά την κρίση και ήδη τα ποσά που διαθέτουν Υπουργεία, Οργανισμοί, ΝΠΔΔ, Περιφέρειες και Δήμοι είναι εξαιρετικά υψηλά. Τα κονδύλια αυτά δεν πρέπει να μονοπωληθούν, όπως συμβαίνει συνήθως από τα πανελλαδικά ΜΜΕ!

Βέβαια υπάρχουν και πολλά ακόμη προβληματικά σημεία στο όλο σύστημα της κρατικής διαφήμισης όπως είναι η συνεχής συρρίκνωση του δημόσιου τομέα, η συνεχής παραβίαση του όρου κατανομής του 30% υπέρ των περιφερειακών ΜΜΕ, η μη τήρηση των διαδικασιών διαφάνειας που προβλέπει ο νόμος κλπ. Αναλυτική αναφορά στα προβληματικά σημεία που παρατηρούνται τόσο στην νομοθεσία όσο και στην πρακτική της διοίκησης σχετικά με το μείζον αυτό ζήτημα, παρατίθενται στο κείμενο των ΘΕΣΕΩΝ και των ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΗΠΕ.

Τι προτείνουμε

Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, ο ΣΗΠΕ καταθέτει μια ουσιαστική **πρόταση νομοθετικών και διοικητικών αλλαγών** η οποία κατά την άποψή μας θα πρέπει να περιλαμβάνει κατά βάση τα εξής σημεία:

- 1. Δημιουργία Ενιαίου Κέντρου Κατανομής της Κρατικής Διαφήμισης** που θα συγκεντρώνει όλα τα σχετικά αιτήματα και προγράμματα όλων των δημόσιων φορέων που υπάγονται στη σχετική υποχρέωση και θα κάνει τη σχετική κατανομή στα ΜΜΕ αλλά και τους εκ των υστέρων ελέγχους για το νόμιμο αλλά και το πρόσφορο αυτής της κατανομής. Αυτό το Κέντρο μπορεί να είναι διϋπουργικό όργανο (όπως συμβαίνει με την έγκριση των προσλήψεων στο Δημόσιο), η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, Ειδική Υπηρεσία, Ανεξάρτητη Αρχή ή ακόμη και η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.
- 2. Διασφάλιση της τήρησης της κατανομής του 30%** με την πρόβλεψη επιβολής όχι αμφιβόλου απόδοσης διοικητικών προστίμων που ποτέ δεν εισπράττονται, αλλά αυστηρών κυρώσεων στους φορείς που παραβιάζουν την υποχρέωση με εξατομίκευση της ευθύνης στους υπηρεσιακούς παράγοντες που υπογράφουν τα σχετικά εντάλματα.
- 3. Αυστηρή παρακολούθηση και εφαρμογή των προβλέψεων των ήδη υφιστάμενων διατάξεων για την έγκαιρη και πλήρη υποβολή και ανάρτηση στο διαδίκτυο των καταστάσεων** είτε από τους δημόσιους φορείς είτε από τις διαφημιστικές εταιρείες με πρόβλεψη κυρώσεων για τους παραβάτες, πολιτικούς και υπηρεσιακούς παράγοντες.

4. Αποσαφήνιση ότι το ποσοστό υπέρ των περιφερειακών ΜΜΕ (30%) αφορά το σύνολο της εγκεκριμένης από τον αρμόδιο Υπουργό δαπάνης, όπως άλλωστε αναγράφεται και στις σχετικές εγκριτικές αποφάσεις.

5. Υπαγωγή και των Τραπεζών στο καθεστώς της κρατικής διαφήμισης. Η υποχρέωση δημοσίευσης απολογιστικών 3μηνιαίων καταστάσεων διαφημιστικής δαπάνης δεν τηρείται πλέον. Τα στοιχεία είναι συγκλονιστικά. Η συμμετοχή όλων των περιφερειακών ΜΜΕ όλων των κατηγοριών στη συνολική διαφημιστική δαπάνη των τραπεζών δεν ξεπερνάει το 3,5%! Πρόκειται για σκάνδαλο που δεν πρέπει να επιτρέψουμε να συνεχίζεται.

6. Ενεργοποίηση και διασφάλιση της ουσιαστικής λειτουργίας της Γνωμοδοτικής Επιτροπής του άρθρου 27 του ν3166/03 με τη συμμετοχή όλων των συλλογικών φορέων των ΜΜΕ για τον έλεγχο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας.

7. Τέλος, η κατανομή της κρατικής διαφήμισης στα ΜΜΕ δε μπορεί και δεν πρέπει να γίνεται αυθαίρετα και με βάση τις πολιτικές ή προσωπικές επιδιώξεις κάθε πολιτικού υπεύθυνου, αλλά με βάση αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια όπως είναι οι έγκυρες μετρήσεις αναγνωσιμότητας (όσον αφορά τα έντυπα ΜΜΕ), ο δείκτης απασχόλησης προσωπικού για κάθε μέσο (όσο περισσότεροι εργαζόμενοι, τόσο μεγαλύτερο ποσό κρατικής διαφήμισης) και τα οικονομικά στοιχεία με βάση ειδικού τύπου ισολογισμούς, που θα αποδεικνύουν τη βιωσιμότητα του μέσου ώστε να αποκλειστούν οι ευκαιριακοί, οι τυχάρπαστοι ή και οι τυχοδιώκτες ιδιοκτήτες ΜΜΕ που λυμαίνονται σήμερα την κρατική διαφήμιση. Η θετική διάταξη του άρθρου 22 παρ.3 του ν5005/22 για τα κριτήρια κατανομής της κρατικής διαφήμισης, πρέπει να εξειδικευτεί και να τηρηθεί απαρέγκλιτα από τις δημόσιες αρχές.

Μια διαδικαστική πρόταση

Το ζήτημα της Κρατικής Διαφήμισης είναι πολυπαραγοντικό. Τόσο αντικειμενικά όσο και από άποψη εμπλεκόμενων φορέων. Αυτοί οι φορείς είναι το Δημόσιο στον στενό του πυρήνα (Υπουργεία, Κρατικοί Οργανισμοί, ΝΠΔΔ), η Αυτοδιοίκηση (Περιφέρειες, Δήμοι), τα ΜΜΕ (Πανελλήνιας εμβέλειας και Περιφερειακά), οι φορείς της Διαφήμισης (Διαφημιστές και Διαφημιζόμενοι).

Όλοι έχουν και πρέπει να έχουν λόγο στη διαμόρφωση ενός νέου τοπίου όσον αφορά την Κρατική Διαφήμιση. Για το λόγο αυτό θα πρέπει άμεσα, με ευθύνη του αρμόδιου για τα ΜΜΕ Υπουργείου να ανοίξει ένας σχετικός δημόσιος διάλογος ο οποίος για να είναι συντεταγμένος και χρονικά οριοθετημένος θα ήταν σκόπιμο να οργανωθεί στο πλαίσιο μιας Ειδικής Επιτροπής για το Νέο Καθεστώς της Κρατικής Διαφήμισης όπου όλοι οι προαναφερθέντες φορείς ή και όποιος άλλος έχει έννομο συμφέρον θα κληθούν να πάρουν μέρος και να καταθέσουν τις απόψεις τους.

Δ.5. Το Ασφαλιστικό ζήτημα

Το πρόβλημα και οι αιτίες του

Τα τελευταία χρόνια το ζήτημα των υπέρμετρων ασφαλιστικών επιβαρύνσεων εξελίχθηκε σε ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα του ημερήσιου (και όχι μόνο) περιφερειακού τύπου, φτάνοντας στο σημείο να απειλεί την ίδια την επιβίωσή του.

Δύο είναι οι βασικές αιτίες που έχουν δημιουργήσει αυτό το πρόβλημα.

Η πρώτη είναι το γνωστό «χαράτσι» του 2% επί του τζίρου υπέρ του ΕΔΟΕΑΠ και η δεύτερη είναι η κατάργηση της επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών των περιφερειακών εφημερίδων που ίσχυε επί 60 χρόνια, από το 1956 πριν καταργηθεί με το νόμο Κατρούγκαλου το 2016.

Τι προτείνουμε

1. Την άμεση κατάργηση της πρόσθετης εργοδοτικής εισφοράς του 2% υπέρ ΕΔΟΕΑΠ τουλάχιστον ως προς τις επιχειρήσεις περιφερειακού τύπου. Δεν είναι δυνατόν την ώρα που σε όλους τους κλάδους της οικονομίας μειώνονται οι ασφαλιστικές εισφορές, σε μας να αυξάνονται αφού και το ίδιο το ΣτΕ χαρακτήρισε το χαράτσι αυτό «πρόσθετη εργοδοτική εισφορά»!

2. Την επιδότηση των ασφαλιστικών μας εισφορών ως ίσχυε με το καταργηθέν καθεστώς το οποίο στηριζόταν στη συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού. Αν η κυβέρνηση εννοεί πραγματικά τα όσα λέει για την ανάγκη ενίσχυσης του περιφερειακού τύπου, τότε η επαναφορά του καθεστώτος της επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών των ημερήσιων περιφερειακών εφημερίδων, είναι ο καλύτερος τρόπος για να το πράξει:

Πρώτον γιατί πρόκειται για **ουσιαστικό** μέτρο ενίσχυσης που θα βοηθήσει πραγματικά τις επιχειρήσεις τύπου στην Περιφέρεια που δοκιμάζονται σήμερα σκληρά. Δεύτερον γιατί είναι «**καθαρό**» μέτρο στήριξης. Το κρατικό χρήμα δεν πάει στις τσέπες επιχειρηματιών, αλλά ουσιαστικά επιστρέφει στα κρατικά ταμεία. Τρίτον γιατί είναι **αντικειμενικό**. Και απαλλάσσει προκαταβολικά την Κυβέρνηση από τις κατηγορίες περί αυθαίρετης κατανομής, εξυπηρέτησης πολιτικών σκοπιμοτήτων κ.λπ. που μετά βεβαιότητας θα αντιμετωπίσει. Τέταρτον γιατί **ενισχύει ουσιαστικά την απασχόληση** ιδιαίτερα σε έναν πολύπαθο κλάδο και σε μια εποχή όπου η απώλεια θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα στην Περιφέρεια είναι σχεδόν αδύνατον να αναπληρωθεί όχι μόνο στον ίδιο κλάδο αλλά και πουθενά αλλού! Πέμπτον, γιατί πρόκειται για το μόνο μέτρο **κοινής αποδοχής** καθώς συγκεντρώνει την αποδοχή και τη στήριξη όλων των φορέων εργοδοτών και εργαζομένων στον κλάδο.

Η πρότασή μας είναι να παραταθεί η ισχύς της ευεργετικής διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του Ν.Δ.3619/1956 ως 31/12/2021 με αναδρομική ισχύ από την ημέρα κατάργησης των διατάξεων αυτών, δηλαδή από την εφαρμογή του Ν.4387/2016 (Νόμος Κατρούγκαλου). Η εφαρμογή των διατάξεων του Ν.4387/2016 άρθρο 38 (Νόμος Κατρούγκαλου) να γίνει με σταδιακή αύξηση των εισφορών σε βάθος πενταετίας με ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της εν λόγω σταδιακής αύξησης την 1/1/2022.

3. Την επέκταση και ως προς τις οφειλές στον ΕΦΚΑ της ρύθμισης των 72 δόσεων για τον ΕΔΟΕΑΠ από εργοδοτικές εισφορές.

4. Τον συμψηφισμό των ήδη καταβληθεισών εισφορών στον ΕΦΚΑ με τις οφειλές προς τον ΕΔΟΕΑΠ για το ίδιο αντικείμενο.

Δ.6. Τα πνευματικά δικαιώματα των εκδοτών

Στο ζήτημα αυτό σημειώνεται μια έντονη κινητικότητα το τελευταίο διάστημα καθώς ψηφίστηκε ήδη ο νέος νόμος (ν4996/22) με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η κοινοτική Οδηγία ΕΕ 2019/790, με την οποία εκτός των άλλων αναγνωρίζεται το συγγενικό δικαίωμα των εκδοτών τύπου για online χρήσεις, το οποίο, όπως εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 54 και 55 της Οδηγίας, σκοπό έχει να προστατεύσει την επένδυση των εκδοτών για την παραγωγή αξιόπιστου ειδησεογραφικού περιεχομένου και να ενισχύσει τη διαπραγματευτική τους θέση έναντι των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου.

Τι προτείνουμε

Θεωρούμε κατ' αρχήν ότι ο νέος νόμος κινείται γενικά σε θετική κατεύθυνση στο βαθμό που αντιμετωπίζει μια διαχρονική εκκρεμότητα, αναγνωρίζει το συγγενικό πνευματικό δικαίωμα των εκδοτών τύπου έναντι των κολοσσών του διαδικτύου σε θεωρητική, αλλά κυρίως σε πρακτική βάση και υιοθετεί την βασική, αφετηριακή μας θέση για την πρόβλεψη διαδικασίας διαμεσολάβησης με τα όποια θετικά ή αρνητικά μπορεί κανείς να βρει σε αυτή.

Ο ΣΗΠΕ μέσω του ΟΣΔΕΛ κατέθεσε τις απόψεις του επί των ειδικότερων θεμάτων που θίγει το νέο νομοθετικό καθεστώς όπως η κατανομή των εσόδων μεταξύ εκδοτών και δημοσιογράφων, η επιλογή της αρμόδιας αρχής, ο Κανονισμός και τα κριτήρια της κατανομής, η παροχή των αναγκαίων στοιχείων, ο χαρακτήρας της απόφασης της αρμόδιας αρχής και η διασφάλιση της ορατότητας του περιεχομένου.

Στην παρούσα φάση αυτό που έχει άμεση προτεραιότητα είναι η **άμεση προώθηση και λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων, αποφάσεων κ.λπ. ώστε να εφαρμοστεί ο νέος νόμος το ταχύτερο δυνατόν**, να αντιμετωπιστούν οι ενστάσεις και τα προσκόμματα που μετά βεβαιότητας θα προβάλλουν οι κολοσσοί του διαδικτύου και να προστατευτεί επιτέλους αποτελεσματικά το πνευματικό δικαίωμα των εκδοτών (και) του περιφερειακού τύπου.

Δ.7. Εκπαίδευση, επιμόρφωση, επαγγελματική πιστοποίηση

Όλες οι σοβαρές επιχειρήσεις τύπου της ελληνικής περιφέρειας έχουν από καιρό συνειδητοποιήσει ότι οφείλουν να επενδύσουν σ' αυτό που θεωρείται το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, δηλαδή στην ποιότητα, στην αξιοπιστία και στην πληρότητα του προϊόντος τους. Αυτή είναι και η μόνη διέξοδος που προσφέρει προοπτική επιβίωσης στον κλάδο.

Για να γίνει αυτό είναι απολύτως αναγκαίο να υπάρχει υψηλής ποιότητας και άρτια εκπαιδευμένο, ιδιαίτερα στις νέες δεξιότητες, δημοσιογραφικό και τεχνικό προσωπικό.

Τι προτείνουμε

Η Πολιτεία οφείλει να εξετάσει κάθε δυνατότητα χρηματοδότησης και γενικότερα υποστήριξης ειδικών προγραμμάτων επιμόρφωσης του προσωπικού των ημερήσιων περιφερειακών εφημερίδων, ιδιαίτερα στις νέες τεχνολογίες. Ιδιαίτερο ρόλο στη διαδικασία αυτή μπορεί να διαδραματίσει το **Ινστιτούτο Επαρχιακού Τύπου**, το οποίο όντας μοναδικό στο είδος του σε πανελλήνιο επίπεδο μπορεί να αποτελέσει το σημείο αναφοράς για την οργάνωση και υλοποίηση πολλών από αυτά τα προγράμματα επιμόρφωσης. Η ενίσχυση από την Πολιτεία του Ινστιτούτου ώστε να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά του είναι υπόθεση πρώτης προτεραιότητας για τον Περιφερειακό Τύπο.

Αυτή η μόνιμη και επιμελημένη διαδικασία συνεχούς επιμόρφωσης μπορεί να οδηγήσει στην καθιέρωση μιας διαδικασίας επαγγελματικής πιστοποίησής της δημοσιογραφικής ιδιότητας που αποτελεί θεσμική υποχρέωση της Πολιτείας.

Και επειδή πολύ έχει ταλαιπωρηθεί ο κλάδος από τυχάρπαστους και αεριτζήδες «εκδότες» που απασχολούν «δημοσιογράφους» με μαύρη, κακοπληρωμένη και ανασφάλιστη εργασία προτείνουμε τη θέσπιση Μητρώου Επαγγελματιών Δημοσιογράφων με αυστηρά και ελεγχόμενα κριτήρια ένταξης, η οποία με τη σειρά της θα αποτελεί και απαραίτητη προϋπόθεση για εργασία σε οποιοδήποτε περιφερειακό ΜΜΕ, ώστε να ελέγχονται ανά πάσα στιγμή οι όροι εργασίας και αμοιβής, η ασφαλιστική κάλυψη κλπ.

Δ.8. Νέος νόμος – πλαίσιο για τον Περιφερειακό Τύπο.

Σήμερα ένα τέτοιο αναγκαίο νομοθετικό πλαίσιο που θα οριοθετεί δικαιώματα και υποχρεώσεις δεν υφίσταται. Έχουμε φτάσει στο σημείο να θεωρούμε ως νόμο αναφοράς για τον περιφερειακό Τύπο τον Ν3548/07 (με τις δεκάδες τροποποιήσεις του) που μόνο τέτοιος δεν είναι καθώς αναφέρεται σε ένα εντελώς συγκεκριμένο ζήτημα, αυτό των κρατικών δημοσιεύσεων που μάλιστα τελούν επισήμως υπό κατάργηση!

Αν πρόκειται κάποια στιγμή η Πολιτεία να αντιμετωπίσει σοβαρά το όλο ζήτημα που λέγεται ημερήσιος περιφερειακός τύπος της χώρας, πρέπει αντί κάθε τρεις και λίγο να τροποποιεί υφιστάμενους νόμους και διατάξεις, κάποιες από τις οποίες ψηφίστηκαν εδώ και δεκαετίες, να φροντίσει για τη δημιουργία ενός νέου, σύγχρονου, ενιαίου, ξεκάθਾਰου και κυρίως λειτουργικού νομοθετικού πλαισίου για τον περιφερειακό τύπο.

Τι προτείνουμε

Το νομοθετικό αυτό πλαίσιο δεν θα αναφέρεται και δεν θα επαναλαμβάνει ρυθμίσεις των δεκαετιών του '50 και του '60 αλλά θα έχει αυτοτελείς διατάξεις και θα στηρίζεται σε 5 βασικούς πυλώνες:

- Την κωδικοποίηση διάσπαρτων νόμων και διατάξεων (ακόμη και ανά Υπουργείο υπάρχουν διαφορετικές διατάξεις που διέπουν π.χ. τις καταχωρήσεις στον περιφερειακό τύπο) για το αναγκαίο ξεκαθάρισμα, τη σαφήνεια και την ενότητα της νομοθεσίας.
- Την αντιστοίχιση στα νέα δεδομένα της τεχνολογικής και της κοινωνικής – διοικητικής εξέλιξης και την πρόβλεψη και ρύθμιση νέων καταστάσεων όπως π.χ. η δυνατότητα ίδρυσης Περιφερειακών (αντί των νομαρχιακών σήμερα) Εφημερίδων, η αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με τις ενημερωτικές ιστοσελίδες, τα blogs κ.λπ.
- Την θέσπιση αυστηρών κανόνων για την δημιουργία ενός πραγματικού και λειτουργικού ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ όπως ήδη αναλύθηκε.
- Την κατάργηση όσων διατάξεων ευνοούν τη διαπλοκή, την αδιαφάνεια και την εξάρτηση και επιτρέπουν σε κάθε λογής ευκαιριακές, λαθρόβιες και παρασιτικές εκδόσεις να επιβιώνουν συντηρούμενες με κρατικό χρήμα και ενισχύσεις.
- Την εισαγωγή ως γενικής ρήτρας, της έννοιας της αναπτυξιακής διάστασης στην οποία πρέπει να εντάσσονται οι όποιες ρυθμίσεις αφορούν κρατικές παρεμβάσεις άμεσης ή έμμεσης ενίσχυσης του Περιφερειακού Τύπου.
- Την οργάνωση ενός συστήματος κρατικής εποπτείας και ελέγχου τήρησης της νομοθεσίας όπως ήδη αναφέρθηκε.